

הממונה על המשמעת

9.8.23
תיק 67/2023

דיון משמעתי-

בעניינה של XXX – בית הספר לפסיכולוגיה

גזר הדין

1. כנגד הסטודנטית הוגשה קובלנה בגין עבירות לפי סעיפים 12.4 ו 12.6 לתקנון וזאת בקשר לבחינה שהתקיימה ביום 10.7.23 בקורס "סטטיסטיקה לתלמידי פסיכולוגיה". לפי האמור בקובלנה, נמצא בעת הבחינה כיתוב בעט על הרגל וזאת לאחר שיצאה פעמיים לשירותים במהלך הבחינה.
2. ביום 31.7.23 התקיים דיון בעניינה של הסטודנטית בנוכחותה. הדיון התקיים בזום. הסטודנטית היתה מיוצגת על ידי עדן אליאב מאגודת הסטודנטים. נכחו בדיון מטעם התביעה המשגיחה עינב יפה.
3. המשגיחה יפה העידה :
המשגיחה : לקראת סוף הבחינה, היא ישבה בקצה הכיתה בצד ימין בכיסא הקיצוני ביותר. ראיתי שהיא מסתכלת כל הזמן למטה. עקבתי אחריה כמה זמן. בסופו של דבר נגשתי אליה ושאלתי אותה מה יש לה שהיא מסתכלת כל הזמן והיא אמרה שום דבר. ראית שהיא עם שמלה, אני לא יודעת איך עלה בדעתי להגיד לה שתרים מעט את השמלה וראיתי על כל הרגל הימנית היתה כתובה בעט. על הרגל השנייה כבר לא הסתכלתי כי זה היה מיותר.
תובע : מבחינה אנטומית- הכיתוב היה מעל הברך או מתחת?
משגיחה : מעל הברך.
תובע : כלומר במקום שבאופן רגיל מוסתר בשמלה.
משגיחה : כן.
ממונה : ירך.
סנגור - מה היה כתוב לה על הרגל?
משגיחה : אני לא קראתי.
סנגור : עברית, באנגלית?
משגיחה : בעברית.
סנגור : מספרים?
משגיחה : לא. היה כתוב.
סנגור : אבל זה היה מבחן בסטטיסטיקה?
משגיחה : כן.
4. בתגובתה בזמן אמת לקובלנה כתבה הסטודנטית :
לא העתקתי. היה רשום לי קישקושים מחישובים קודמים. הייתי בלחץ אימתיני ולא העתקתי!!! הייתי עם השמלה למעלה ולא חששתי אפילו.
5. לאחר ששמעתי את העדויות, אני , אני למדה שאין מחלוקת שהסטודנטית יצאה פעמיים לשירותים ולקראת סוף הבחינה עוררה התנהגותה חשד. כשניגשה המשגיחה לסטודנטית היא ראתה שעל ירך ימין מופיעים כיתובים במקום שמכוסה על ידי חצאית/ שמלה. מדובר במבחן בחומר סגור שניתן להכניס אליו רק דף נוסחאות.
6. קיימת מחלוקת בנושאים הבאים : (1) מה היה כתוב על ירך ימין של הסטודנטית ; (2) האם כתבה את הדברים במהלך הבחינה או לפני הבחינה.

7. בדיון בפני טענה ההגנה שבהעדר צילום שיראה מה היה כתוב על ירך הסטודנטית, כשלה התביעה ל"הכניס את הסטודנטית לתיק", כלומר להוכיח את יסודות עבירת הפרת הוראות ו/או הונאה שמיוחסות לה.

סנגור: למה לא צילמת את מה שהיה כתוב?
משגיחה: **לא חשבת על דבר כזה ולא היה לי נעים לבקש ממנה לצלם כזה דבר. אבל זה מה שראיתי.**

ובהמשך:

סנגור: אני רוצה להתייחס למה שהיה פה וגם לגבי הגרסה המתפתחת של המשגיחה. בעיניי זה לא משנה בכלל. **החובה להוכיח את קיומו של הכיתוב האסור היא על התביעה. הנטל לא עלינו. יש הנחיה שניתנה לאחרונה בערעור לצלם חומר שנתפס מבית המשפט לערעורים, זה עוד מקרה שזה לא מתבצע.** ועכשיו זו עליית מדרגה כי כועסים על הסטודנט. הרי אם היינו מציגים תמונה עם כיתוב, הייתם אומרים שזה מאוחר יותר.

תובע: זו טענה לסיכומים.
ממונה: אז אני מתנצלת כי הבנתי שאתה אומר שאתה לא יודע שיש תמונה כזו, ולכן זה נראה לי מוזר שאתה מייצג לקוחה שלא הציגה בפניך הכל ומביאה נתונים חדשים לבית הדין שאתה לא יודע עליהם. כי יש פה מצב שהוא בעיניי- אתה אמור להוציא אותה מהתיק הזה ואת הצריך לדעך את כל הנתונים ..

סנגור: את צודקת, אבל התביעה מצד שני צריכה "להכניס" אותה לתיק הזה, וכאן אני שומע טקסטים בעברית, **יודע שזה לא צולם, אני לא יודע ממה אני מתגונן כל כך. התביעה בעיניי לא הראתה דבר.**

8. לנושא ההמלצה של בית הדין לערעורים לצלם חומר אסור שנתפס במהלך בחינה התייחסתי בתיק 61/23. מקרה זה הוא דוגמא נוספת לקושי באימוץ המלצה זו באופן גורף. המשגיחה העידה כי "לא היה לה נעים לבקש לצלם את ירך הסטודנטית", ואין צורך להוסיף דברים על כך. כפי שהערתי שם גם בהעדר צילום, יכולה התביעה על בסיס מסמכים ועדויות להוכיח את התקיימות יסודות העבירות לפי תקנון המשמעת.

9. במקרה לפני, העובדות שאינן שנויות במחלוקת מחשידות מאד כשלעצמן, המשגיחה שהיא עדה בעלת ניסיון בהשגחה בבחינות וחסרת אינטרס מסרה עדות מפורטת, סדורה ועקבית לגבי האירועים בבחינה. מנגד, הסטודנטית מסרה עדות עם סתירות רבות ולא הציגה הסבר הגיוני להתנהגותה.

10. כאמור, בכתב הקובלנה כתבה הסטודנטית "כי לא העתקתי. היה רשום לי קשקושים מחישובים קודמים". בדיון הציגה הסטודנטית גרסה שונה ב-180 מעלות. בעדותה בפני פרטה הסטודנטית שבשנתיים האחרונות היא סובלת מחרדת בחינות והמטפלת שלה נתנה לה עצה לכתוב משפטי מוטיבציה כאשר היא מרגישה לחוצה. הסטודנטית טענה כי פעלה לפי עצת המטפלת כאשר כתבה משפטי מוטיבציה על הירך.

11. ההגנה לא הביאה מסמך המאמת את עוצמת חרדת הבחינות של הסטודנטית לפי טענתה. ההגנה לא זימנה לעדות כעדה את המטפלת כדי לברר את סוג העצה שנטען כי נתנה לסטודנטית. חשוב מכל, בעדותה לא סיפקה הסטודנטית הסבר הגיוני לכך שרשמה את מה שרשמה על הירך:

הממונה: ומכל המקומות שאפשר היה לכתוב את המילים המרגיעות, רק הרגל? זה המקום הרגיל שלך לכתוב דברים?

סטודנטית : אני כתבתי את זה ממש פה (מדגימה) ויש לי גם מכתב מהמטפלת שלי. ז
ה רמת חרדה שאני באמת מתביישת. אני לא בן אדם שרגיל להיות שביר
או להתמודד עם סיטואציה כזאת, מאז הקורונה אני חווה את החרדות
האלה וחרדת בחינות מעולם לא היה לי. גם עשיתי מכינה במכללה.
[...]. אני מתמודדת עם הסטרס הזה מתחילת הסמסטר. זה לא משהו
שאני רגילה אליו. המטפלת שלי נותנת לי כל מיני כלים. ועכשיו אחד
הכלים היה מילים מרגיעות. כן, פדיחה שלי. הייתי צריכה לכתוב על
מחברת, פדיחה שלי. לא הייתי מסוגלת. לא יכולה להסביר את הפחד
שהשתלט עליי.

12. אני לא נדרשת להכריע אם יש לסטודנטית חרדת בחינות ומה עוצמתה. כאמור ההגנה לא
הביאה סימוכין לטענתה זו. **אולם, בלתי סבירה בעיני הטענה של הסטודנטית כי מכל
המקומות שבהם היתה יכולה לכתוב משפטי מוטיבציה לכאורה, (שאלון, מחברת בחינה
ו/או מחברת טיוטה) בחרה דווקא בכתובה על כל הירך במקום שמכוסה על ידי חצאית/
שמלה. התרשמתי שמדובר בגרסה מתפתחת של הסטודנטית ששונה לגמרי מהגרסה שמסרה
בתגובה לקובלנה ושלגופו של עניין מדובר בהסבר לא הגיוני בעליל.**

13. הסטודנטית טענה בדיון כי ביקשה מהמשגיחה לצלם את הרגל וזו סרבה :
משגיחה : היא לא ביקשה ממני לצלם כי אני אפילו לא חשבתי על זה.
סטודנטית : אני זוכרת את זה כאילו זה היה אתמול..
משגיחה : לא נכון.
סטודנטית : אמרתי לך שאם את רוצה תצלמי.
ממונה : **את כל כך התביישת אבל ביקשת ממנה לצלם?**
סטודנטית : **כי לא יכולתי לדבר, לא יכולתי להוציא מילים.**
ממונה : אם התביישת כפי שדיברת כעת בסערת הרגשות, ואמרת שלא יכולת
להסתכל על זה, אבל אמרת לה בואי תצלמי את זה?

הסטודנטית לא הכחישה כי **כל הרגל (מעל הברך) היתה מלאה כיתובים :**

סטודנטית : הראתי לה את הרגל וגם אמרתי לבוחנת בוא תצלמי והיא אמרה **לבוחנת
השנייה בואי תראי. ואמרה לה : "תראי, כל הרגל שלה, אני לא מאמינה, כל
הרגל שלה" . אמרתי לה : "את מוזמנת לצלם את זה", והיא אמרה : "את מחקת
את הכל". אמרתי לה : "לא מחקתי כלום, את מוזמנת לצלם". היא לא רצתה
לצלם. אני לא ילדה בת 22. אתם לא מאמינים לי, אני אתמודד, אני יודעת מה
קרה.**

14. לאחר מכן טענה הסטודנטית כי יש לה צילום של הירך עם הכיתוב שהיה בזמן הבחינה. אולם
לא סיפקה צילום כזה לבית הדין

הממונה : למה לא צילמת את הרגל שלך כשיצאת מהבחינה, כשידעת שמגישים
נגדך קובלנה?

הסטודנטית : **יש לי צילום.**
הממונה : עדן, אתה יודע שיש לה צילום?
הסנגור : אני לא יודע כלום..
הממונה : מה קורה פה? יש לך סנגור שאומר שלא סיפרת לו שיש לך את הצילום
של הרגל. את יכולה גם כמה דקות לפני לכתוב את כל המילים
המרגיעות ...
הסטודנטית : הוצאת לי את המילים מהפה. בדיוק זו הנקודה ולכן לא חשבתי שזה לא
רלבנטי אפילו להגיד את זה לעדן. אני יכולה לצלם את זה בכל רגע נתון,
אז לא חשבתי שזה רלבנטי להעלות את זה. אני אמרתי לה לצלם את זה
והיא לא רצתה.

15. כאמור גרסת הסטודנטית בדיון היתה שונה לחלוטין מתגובתה לקובלנה וגם בדיון החליפה הסטודנטית גרסאות. מחד טענה שיש לה צילום ומאידך העידה שביקשה מהמשגיחה לצלם את הירך. הטענות הללו לגבי צילום הכיתוב הושמעו לראשונה בדיון ולא הופיעו בתגובה לכתב הקובלנה.

16. המשגיחה העידה, כי הסטודנטית היתה במבוכה גדולה כאשר נתפסה, ותגובתה היתה כמי שנתפסה בקלקלתה. כזכור היה מדובר במבחן בחומר סגור.

הממונה :	יפה, כיצד הגיבה שכשניגשת אליה?
המשגיחה :	קודם כל נהייתה אדומה כולה.
הסנגור :	אני מאמין שלא כל יום מבקשים ממנה להרים חצאית.
המשגיחה :	נכון, אבל היתה לי סיבה לבקש ממנה להרים טיפה את החצאית. היא אמרה שהיא לא הסתכלה על זה. "לא הסתכלתי בכלל". ברור שלא היתה מרוצה.
הממונה :	זאת אומרת שהיה נראה לך שהיא לא מרוצה?
המשגיחה :	ברור.
הסנגור :	למה שתהיה מרוצה?
המשגיחה :	היא התחילה לבכות ואמרה: "את הורסת לי את החיים" ושיש לה עוד משהו במכללה ו"יסלקו אותי מכאן".
הממונה :	ומה קרה אחרי הבכי ומה שאמרה?
המשגיחה :	אמרתי לה תמשיכי את הבחינה ואני הלכתי למלא את הקובלנה. אהה לא. היא לא המשיכה. זה היה ממש בסוף. היא יצאה החוצה איתי כי זה היה בסוף. היא אמרה אני לא הסתכלתי על זה.

הסטודנטית לא הכחישה את תיאור המשגיחה לעיל. אך לטענתה זו היתה תגובתה לגילוי ברבים של חרדת הבחינות שלטענתה היא סובלת ממנה. עדות זו לא מסתדרת עם פרשנות הגיונית של העובדות. מדוע פרצה הסטודנטית בבכי ואמרה "שיסלקו אותי מכאן" אם לא ביצעה עבירה על תקנון המשמעת? מדוע אמרה למשגיחה "לא הסתכלתי בכלל" אם מה שהיה כתוב לכאורה על הירך הוא משפטי מוטיבציה? המשגיחה העידה כי לאחר שהסטודנטית נתפסה היא הפסיקה את הבחינה (שהיתה כבר לקראת סיום) והלכה לשירותים לשטוף את הרגל.

משגיחה :	אחרי שרשמתי את הקובלנה, היא יצאה מייד מהחדר והלכה ומחקה, רחצה את הרגל ולא היה כלום.
ובהמשך :	

תובע :	את אומרת שצילמת את הכיתוב- מתי?
סטודנטית :	כשיצאתי, אחרי שהגעתי הביתה.
משגיחה :	את מחקת את זה. את רחצת את הרגל.
סנגור :	המשגיחה ראתה שהיא מוחקת או שהיא מניחה? זה משהו שהיא לא אמרה בחקירה הראשית.
משגיחה :	הרגל שלה היתה נקייה אחרי שיצאה מהשירותים.
תובע :	יפה, אחרי שהיה ביניכם את השיח שכתבת את התלונה....
משגיחה :	היא יצאה החוצה, הלכה לשירותים ורחצה את הרגל
תובע :	את ראית אותה רוחצת את הרגל?
משגיחה :	לא ראיתי אבל אחר כך היא הרימה את החצאית וראיתי שזה נקי.
תובע :	שזה נקי, שזה כבר לא הופיע?
סטודנטית :	למה שהראה לך שוב את הרגל אם מחקתי? באיזה טענה?
משגיחה :	היא משקרת בהרבה דברים.
סטודנטית :	רגע, את לא שלחת אותי לשבת אחורה? לא ביקשתי ממך לצלם את הרגל שלי?? אני ממציאה את זה?
משגיחה :	לא היה מה לצלם אחרי שהלכת לשירותים.

גם עדות זו של המשגיחה שהיתה מהימנה עלי עומדת בסתירה לגרסת הסטודנטית לגבי משפטי מוטיבציה לכאורה שרשמה על הירך. התיאור לגבי התנהגות הסטודנטית שהלכה לשירותים מיד

לאחר מילוי מסמך הקובלנה ורחצה את הרגל מתיישב עם גרסת התביעה כי על הרגל היה כתוב חומר אסור בשימוש.

17. ההגנה טענה כי עדות המשגיחה שראתה כיתוב בעברית על הרגל מלמדת שנכתבו שם דברים שלא יכולים לעזור לסטודנטית במבחן בסטטיסטיקה

סגור: שנית, המשגיחה אומרת שראתה מילים בעברית. אנחנו במבחן בסטטיסטיקה- מה יעזרו לי מילים בעברית וגם זה מתכתב עם זה שאנחנו צריכים להעדיף את הגרסה של XXX כאן מאשר את הגרסה שלה בתלונה. בתלונה היא כתבה "חשובים", הייתי מצפה שהמשגיחה תגיע ותגיד שראתה חשובים. אז אנחנו רואים שאם צריך לבחור בין גרסאות, הגרסה של XXX כאן היא אותנטית לגבי החרדה שלה ממבחנים. בנוסף, וזה משהו שעובר איכשהו, אני חושב שיש בעיתיות בלבקש להרים את החצאית. אני בטוח שניתן היה לעשות את זה בדרך אחרת.

גם הסטודנטית העידה:

יש לי דף נוסחאות בבחינה, אין מה להעתיק בסטטיסטיקה. זה לא משנה מה היה כתוב. אתם יכולים לשאול את המרצה.

ההגנה לא הביאה עדים שיאוששו את הטענה כי "אין מה להעתיק בסטטיסטיקה עם דף נוסחאות". למיטב ידיעתי, מבחן בסטטיסטיקה כולל אירועים שיש לפתור באמצעות נוסחאות. לפיכך, דוגמאות בעברית עשויות לעזור לסטודנט במבחן.

18. טענת הגנה נוספת היתה כי הסטודנטית רשמה את מה שרשמה במהלך המבחן ולא נכנסה למבחן עם חומר כתוב על הרגל:

סגור: [...] מכל מקום, גם אם הסטודנטית כתבה חשובים בזמן המבחן על גבי הרגל או הגוף, אין בכך שום איסור ושום הנחיה וממילא הדבר הזה לא הוכח. הסטודנטית אומרת שהיא כתבה את הדברים במהלך הבחינה, ואין שום אינדיקציה שהכניסה את זה. המשגיחה עוד אמרה שהסתכלה על זה. הסטודנטית הוסיפה על זה ואמרה שהמשגיחה הסתכלה עליה לאורך כל הבחינה. אז אני חושב שבמקרה הזה התביעה לא הצליחה להעביר אלינו את הנטל, לא הצליחה אפילו להוכיח שהיה חומר אסור שזה המינימום שהתביעה צריכה להוכיח. ולכן מהטעם הזה אני חושב שצריך לזכות את הסטודנטית.

19. אני סבורה שעדותה של המשגיחה שהיתה מפורטת והעידה על זיכרון טוב תומכת באופן חזק בכך שהסטודנטית לא כתבה את הדברים במהלך המבחן אלא **נכנסה איתם למבחן**.

המשגיחה העידה כי "ראיתי שהיא מסתכלת כל הזמן למטה. עקבתי אחריה כמה זמן". ובמקום נוסף בדיון:

הממונה:	יפה, מאיזה שלב ראית שהיא מסתכלת למטה?
משגיחה:	אולי עשר דקות קודם. הסתכלתי עליה וראיתי שהיא כל הזמן מסתכלת למטה.
הממונה:	זאת אומרת שאת הרגשת שמשו במבט שלה הוא מחשיד?
משגיחה:	כן. כבר תפסתי הרבה כאלה שהיה להם שעון חכם או טלפון למטה והסתכלו ויש לי ניסיון בדברים האלה אז ניגשת אליה.
הממונה:	האם היית אומרת שהתבוננת בה 10 דקות לפני שניגשת?
משגיחה:	כן.
הממונה:	את זוכרת איזו שמלה היא לבשה?
משגיחה:	לא זוכרת בדיוק, אבל שמלה לא צרה.

מדברים אלו עולה שהמשגיחה שהיא בעלת ניסיון וחסרת אינטרס, התבוננה בסטודנטית במשך כ- 10 דקות ורק אז ניגשה אליה. הנתון שעורר חשד אצל המשגיחה היה המבט של

הסטודנטית כלפי מטה. המשגיחה, למרות שהתבוננה במשך זמן ממושך בסטודנטית, לא ראתה אותה כותבת על הרגל. לאור עדות זו, והעדר ראיה לסתור מצד ההגנה, השתכנעתי שהסטודנטית לא כתבה את מה שכתבה במהלך המבחן אלא לפני כן.

20. לאחר ששמעתי את העדויות ואת טענות התביעה וההגנה, מצאתי שהתביעה הצליחה להרים את נטל ההוכחה לעניין עבירת הונאה והפרת הוראות ואילו ההגנה לא הצליחה לתת הסבר סביר למהלך האירועים בבחינה, ועדות הסטודנטית שידרה חוסר אמינות גבוה. לאור זאת, אני מעדיפה את גרסת התביעה ומרשיעה את הסטודנטית בעבירות על סעיפים 12.4 ו- 12.6 לתקנון.

גזר הדין:

21. משמצאתי שהסטודנטית עברה על הוראות סעיפים 12.4 ו- 12.6 לתקנון אני נדרשת לעונש. התביעה ציינה בפני בית הדין כי מדובר בעבירה שניה של הסטודנטית. היא הורשעה בהסדר טיעון יום לפני הדיון. אומנם העונש על תנאי שנקבע בהסדר הטיעון לא חל על העבירות בהן עסקינן כעת, אך עדיין לא מדובר בעבירה ראשונה של הסטודנטית. לפיכך ביקשה התביעה להשית עונשים לפי רף הענישה המקובל. ההגנה לא הביאה נסיבות מקלות לעונש.
22. אני מוצאת שבנסיבות המקרה החמורות ובהתחשב בהרשעה קודמת, אין סיבות להקל בעונש. לפיכך, אני קובעת את עונשה של הסטודנטית במצטבר:
- א. ביטול הבחינה (ציון 0)
 - ב. ביטול הקורס סטטיסטיקה לתלמידי פסיכולוגיה.
 - ג. הרחקה בפועל מהלימודים לתקופה של שנה אשר תחול על שנת הלימודים תשפ"ד (סמסטרים א, ב, קיץ).
 - ד. רישום ההרחקה בגיליון הציונים של הסטודנטית, לתקופת ההרחקה.
 - ה. הרחקה לשנה על תנאי והתנאי הוא שהסטודנטית לא תורשע בעבירת על סעיפים 12.6 ו- 12.4. לתקנון לתקופה של שלוש שנים מיום מתן פסק הדין (כולל בתארים מתקדמים).

זכות ערעור תוך 15 ימים.

פרופ' יפעת הולצמן גזית,
הממונה על המשמעת